

Az Év élőlényei 2020

Az Év Gombája: Csoportos csészegomba

Általában nagyobb csoportokban terem, a csészék 2-4 cm hosszú nyél végén kerülnek ki. Nem ehető, korhadékbontó faj. A termőtest 4-10 mm átmérőjű, nyeles csésze. Eleinte gömb alakban zárt, később csillagalakban, hegyes karéjokkal felnyíló, kívül fehér szőrös.

Az Év Vadvirága: Májvirág

A májvirág kora tavaszi, március–áprilisi virágzású növény, ekkor hozza kék virágait, melyek olykor akár rózsaszínek vagy fehérek is lehetnek. Levelei jellegzetesen három hegyes karéjúak, némiképp a máj lebenyeire emlékeztetnek, egész télen át megtalálhatók, ha nem takarja őket hó. Maga a növény kis termetű, alig 5–15 cm magas, bükkösökben és gyertyános-tölgyesekben, köves talajú tölgyesekben találkozhatunk vele. 1988 óta védett faj, természetvédelmi értéke 5 000 Ft. Közele rokona az Erdélyben előforduló erdélyi májvirág, melynek levélkaréjai nem épszélűek, hanem csipkézettek. Mivel Magyarországon csak egy májvirágfaj fordul elő, ezért általában csak májvirág névvel illetjük; ha szabatosabban akarjuk megnevezni, akkor erdélyi rokonától megkülönböztetve használhatjuk a nemes májvirág nevet.

Az év Fája: Tatár juhar

Ritkán nő meg igazi „fa” termetűre /5-6 m/, növekedése rendkívül lassú, de akár 2-300 éves korig is él. Kérge sima, sötétszürke színű. Leve tojásdad, vagy ritkábban gyengén karéjos alakú, a **levélszél fűrészkes, tagolatlan**. Virága lombfakadás után nyílik, virágzatát sok apró, fehér színű virág alkotja. Termése ikerlependék. Az ikerlependék pirosas. Ökológiai, méhészeti szerepe van.

Az Év Rovara: Tavaszi álganéjtűró

Az Év Rovarával főként dombvidékek és az alacsonyabb hegyvidékek ritkás erdeiben találkozhatunk. Ezeken a területeken meglehetősen gyakori faj, gyakran kerül szem elé, mivel ez a fémesen csillogó bogár nappal mászkál és röpköd. A tavaszi álganéjtűró 12–20 mm hosszú, szinte félgömbömszerűen domború bogár. Színe fényes kék, kékeszöld vagy zöld: minél délebbre megyünk az országban, annál több a zöld színű egyed, és minél északabbra (és magasabbra), annál több a kék, sőt már szinte feketés bogár. Lábai erősek, tüskések, ásásra alkalmasak; ha enyhén ökölbe szorítjuk a kezünkbe vett bogarat, érezzük az erejét, amellyel igyekszik kiszabadítani magát. Főleg a déli lejtőkön növe meleg, ligetes tölgyeseket, karsztbokorerdőket kedveli; ebben eltér rokonától, az erdei álganéjtűrőtől, mely a hűvösebb, zártabb, árnyasabb erdők lakója, bár a két faj élőhelye azért részben átfedheti egymást.

Az Év Hala: Süllő

Ez a nagyra növő ragadozóhalunk hazánkban viszonylag széles körben elterjedt, de a víz oldott oxigéntartalmára érzékeny, ezért kerüli a duzzasztott, feliszapolódott folyószakaszokat, állóvizeink közül pedig inkább csak a jobb oxigénviszonyokkal rendelkező, nagyobb tavakban fordul elő. Valódi halevő ragadozó, táplálékának zömét elsősorban a kűsz képezi. A horgászok körében a legnemesebb ragadozóként ismert, mind csalihalas, mind pergetőmódszerekkel eredményesen fogható. Húsa szálkamentes, kiváló minőségű, a halgasztrónómia egyik legkedveltebb alapanyaga.

Az Év Hüllője: Keresztes vipera

Zempléni-hegységben bokrokkal, facsoportokkal tarkított réteken, kaszálókon, erdőszéli bokorsávokban, néhány éves irtásokban találkozhatunk keresztes viperával. Somogy és Zala megyében égerlápok, tölgyesek szélein, tisztásokon találkozhatunk a fajjal. Kedveli a saspáfránnyal fedett tisztásokat, szedreseket, illetve gyakran figyelhető meg víz közelében. A keresztes vipera elsősorban nappali életmódot folytat. A telet a keresztes vipera üregekben, farönkökben hibernálva tölti, általában októbertől, március-áprilisig. A felnőtt keresztes viperák elsősorban kisemlősökkel táplálkoznak. Ritkábban gyíkokat, békákat és madarakat (főleg röpképtelen fiókákat) is fogyasztanak. A vipera zsákmányát mérgével öli meg. A hiedelmekkel ellentétben a keresztes vipera ritkán támad. Leggyakrabban sokkal azelőtt elmenekül a közeledtünkre, mint hogy észrevennénk. Hazánkban a viperamarás nagyon ritka, 1-2/év, mindkét mérgekgígyó fajunk, azaz a keresztes és a rákosi vipera marását együttesen értve.

Az Év Madara: Erdei fülesbagoly

A győztes végül az erdei fülesbagoly, leggyakoribb hazai bagolyfajunk lett. Közepes méretű, tollfülei hosszúak. A múlt század első felében a varjak vadászata során sok fészekaljat kilóttek, mivel gyakran foglalja el az elhagyott varjófészkeket költésre. A telet sokszor a településekre húzódva, általában örökzöldeken vészeli át. Egy-egy fenyőn nem ritkán több tucat egyed is megpihen nappal, majd sötétedéskor vadászatra indulnak. Gyakran ütik el éjjel az autók. Hazai állománya stabil, de a varjútelepek növelésével növelhető az erdei fülesbagoly állomány is. A faj védett, természetvédelmi értéke 50 000 Ft.

Év Városi Madara: Vörösbegy

Ez a kismadár elterjedt költőfajunk, szinte minden élőhelyen találkozhatunk vele, de állománya a bokros, dombvidéki környezetben a legsűrűbb. Hazánkban erdei környezetben a vörösbegy a kakukk egyik leggyakoribb gazdamadara. Rovarokkal és pókokkal táplálkozik, de olykor apró csigákat is fogyaszt. A hideg idő beálltával bogyókat, gyümölcsöket is szedeget. Vonuló, a nálunk telelő példányok jelentős része Európa északabbi térségeiből érkezik hozzánk. Az etetőkön is gyakori. Hazánkban védett, természetvédelmi értéke 25 000 Ft.

Év Emlőse: Vidra

A menyétfélék közül talán a vidra alkalmazkodott leginkább a vizes életmódhoz: áramvonalas teste és a lábujjai között feszülő úszóhártya kitűnő úszóvá teszi. Kedvelt élőhelyei a vízfolyások, tavak csendes, növényzettel tarkított part menti területei, amelyek kitűnő halászó- és búvóhelyül szolgálnak. A vidrák maguk ásta kotorékban vagy borzvárokban laknak, amelyek egyik vége a víz alatt nyílik. Elsősorban hallal táplálkozik, de jelentős mértékű a béka, valamint a gerinctelen állat fogyasztása is. Hazánkban fokozottan védett, természetvédelmi értéke 250 000 Ft.